

Työn marttyyrit

Kirj. Arvid Johnson
(Jatk.)

Kello 7 illalla saapuivat he suutarin kanssa asemalle, josta painalitivat jalkasien Ojalan mökille yötä viettämään. Liian myöhä oli enää tänä iltana toimittaa mitään asioita. Keskusteltiin melkein koko loppu-iltana ja osa yöstä.

Köyryssä herätti huomiot Oskarin älykkäät jutut isästään ja yhtiön metsävahdelista. Vahdit olivat häytyttäneet Oskaria hänen ollessaan risuja kokoamassa. Oskari sa noi kaikki muistavansa kunhan kasvatsi isoksi.

"Ota sinä, Kekonen, tuo älykäs polka kasvattiksesi. Anna hänelle hyviä ohjeita. Anna hänelle hyviä kirjoja luettavaksi. Sinun sydämenasi on leskien ja orpojen kohdalla. Missä voit sen suuremman hyvän tehdä kuin juuri tässä? Ajattele! Sinä olet jo vanha mies. Pian olet valmis itse siirtymään pois, tehdäkseen tilaa nuoremmalle sukupolvelle. Lähtessäs täältä, astuisi sänkysi viereen nuori mies, ojentaisi käsivartensa ja sanoisi: Isä! Sinä olet mies, joka olet koko elämäsi uhrannut rasitettujen mii-joonien hyväksi. Sinä olet minun silmäni avannut näkemään mitä tietä on vaellettava, kun tahdomme kulkea kansojen veljeyteen. Älä enää epäile ottaa vastaan kuolemaa silloin kun näet edessäsi nousevan sukupolven edustajan, jänterän miehen, joka varmasti tulee jatkamaan elämäntehtävääsi. Tähän tapaan puheli Köyry Kekoselle heidän mennessään aamulla kohti yhtiön konttoria.

"Minä tulen tekemään hyvin jyrkän vaatimuksen: tuhannen viisisataa maksettavaksi yhdellä kertaa. Jos näyttää se aivan mahdolliselta saada, myönnyn tuhanteen. Aina-kaan enempiä emme voi voittaa riitelemällä, sillä herrojen oikeus on kallista.

"Olisiko tarpeellista hakea ne miehet mukaan? Luulen, että ensin käymme sisällä ja tunnustelemme asiaa, miltä se nyt näyttää."

Miehet astuivat konttorin.

"Päivää, hyvät herrat, käykää istumaan, oikaa hyvä! kuuluu kohtelias kehoitus.

"Kekonen on tullut sopimaan siitä asiasta Mikko Ojalan jutussa. "Aivan oikein... siitä ei kannata riidellä... Mutta saanko luvan kysyä, kuka on tämä toinen herra? Niin, herra Kekonen, me olemme niinkuin hyväsydämiset ihmiset ainakin, päättäneet maksaa Mikko Ojalan leskelle kuusisataa markkaa. Se on korkein korvausmaksu. Oikaa hyvä ja allekirjottakaa herra Kekonen!"

"Herrojhän tässä ollaan, oli ammatti mikä tahansa. Nimeni on Köyry, ammatillani olen suutari... arvoltani lakimies.

Vai on jo yhtiö jotain päättänyt tässä Ojalan jutussa? Teidän nimenne on herra Lindqvist. Muistan olleeni teidän kanssanne ennenkin tekemisissä. Te olette päättänyt asian etukäteen... siitä en välitä. En välitä, mitä olette päättänyt, minun tehtävääni kuuluu saada tietää miten asia on tapahtunut. Sitten on vainajan jälkeensäjääneiden kanssa keskusteltava, miten paljon korvusta he vaativat. Teidän kanssanne ei minun ole tarvis pitemmältä puhe- lla. Te muuten olette mahdollon keskustelemaan ilman lakimiehen välitystä. Sitäpaitsi ette sulkaakaan te tiedä mitään tästä tapahtumasta?"

"Ei, en minä... ehätti Lindqvist sanomaan.

"Hyvä! Meillä on mukana neljä miestä, jotka työskentelivät yhdessä hänen kanssaan onnettomuuden sattumassa. Me haemme heidät tän-

ne puhumaan tietonsa tapahtumasta. Syyskäräjillä tulee asia esille oikeudessa. Vainajan ruumiin saa toimittaa hautaan ensi tilassa, sillä minun saamani todistukset ovat siksi pätevä, että pitempiä tutkintoja ei tarvita.

"Ei, en minä... ehätti Lindqvist sanomaan. Herra suutari! Ei! Ei! Herra Köyry, meidän voimme vallan hyvin sopia asian. Minä voin vähän omavaltaisesti muuttaa yhtiön päätöstä. Minulla on paljon valtaa tämän talon asioissa."

"Jos maksatte leskelle ja hänen pojalleen kohtuullisen korvauksen, eläkkeen, joko kuukausittain, vuosittain tahi yhdellä kerralla, sovimme asian. Sen voimme tehdä ilman lakia turvautumatta."

"Niin, niin, mitä me suotta lakia turvaudumme. Ainahan kunnan ihmiset sopivat ilmeisesti keskinäiset riitansa. Minä voin nostaa tuon summan tuhanneksi markaksi. Voin maksaa vaikka plankin. Ei te kyllä sitä lain avulla sais, mutta meille se tulisi kalliiksi riitelemälläkin. Herrat Öden ja Dall ovat kyllä kalliita miehiä, mutta varmoja he ovat yhtiölle.

"Herra Kekonen! Asia on nyt päätettävä, tai jätettävä kokonaan tätä tietä päättämättä. Tuhannen markkaa voitte saada, jos tahdotte, mutta ei muuta. Samassa veti hän esiin paperin ja rahat. Ruumis pitää tänään pois korjata ja Kekosen pitää lesken kanssa poistua heti paikkakunnalta. Yhtiön maalle ette saa astua tämän päivän jälkeen."

"Älkää hermostuko, herraseni," sanoo Kekonen.

Yhdessä Köyryn kanssa he pitivät, että paras heidän on myöntyy esitykseen.

Ruumis korjattiin pois samana päivänä.

Pitäjän kirkkomaalle pystytettiin pieni pyöreä kolvupuu, johon kalverrettu nimi edustaa työmarttyrin muistoa. LOPPU.

Keskustelu asiasta

(Jatk.)

Paul — Useiden syiden takia. En tiedä tahdonko aina pitää hänestä tuolta, tai josko hän minua aina tarvitsee. Ja sitten, en ole vielä täydessä ijässäkään — enkä ansaitse kylliksi paljoa voidakseni ottaa ikuisen sitoumuksen. Ja kuinkas minä tiedän, onko hän se nainen, jonka haluan vaimokseni, kun tulen kerran siihen ikään, että voin sen askeleen ottaa. Nyt olemme pääsemässä asiaan käsiksi. Miksikä en saa auttaa tyttöä, vaikka en tahtoisikaan mennä naimisiin hänen kanssaan? Ei ainakaan mennä naimisiin ennenkuin olemme varmat, josko haluamme elää aina toistemme kanssa? Minun palkkani ei riitä; siihen, että maksaa hänen asunnostaan erikseen joka viikko. Kaksi ei voi elää yhtä vähällä kuin yksi, mutta voin kustantaa ylöspitomme joksikin aikaa yhteisessä asunnossa. Ja (myhäillen) haluaisin syödä kotikeittoa ruokaa; hän sanoo osaavansa keittää. Ja minulla on vaatteita, jotka tarvitsevat korjaamista. Ja sitäpaitsi, jos minulla olisikin niin paljon rahaa, että voisin kustantaa hänen ylöspitonsa erikseen niin uskon hänellä olevan niin paljon itsekkyyden tuntea ettei hän ottaisi siitä vastaan.

Neiti P.: — Liian paljon kunniantuntoa. Ja luuletko sinä, että hän voi säilyttää sen itsekkyyden tunteen sa eläessään yhdessä miehen kanssa yksityisasunnossa?

Paul — Kahden huoneen asunnossa. Se riippuu miehestä. Näkkääs, minä en ole sellainen mies, joka uskoo omistavansa naisen. Me ruuhamme puolille. Minä hankin rahan ja hän hoitaa taloutta ja korjaa vaatteita. Oletteko lukenut Ellen

Keyn teoksia? Luullakseni ette ole; te olette lukenut Beatrix Fairfaxin teoksia. Minä olen sitä mieltä, että naisen tulisi olla oma herransa olipa hän naimisissa tai ei. Tässä tapauksessa minulla ei ole mitään omistusoikeuksia, sellaisia kuin aviomiehet luulevat heillä olevan. Minä en osta mitään.

Neiti P. — Sinä et osta mitään — mutta, tiedäthän, että olet kovin puoleesi vetävä ja etkös — etkös se olisi luonnollista. —

Paul — Mahdollisesti se olisi. Enkä minä usko, että se mikä on luonnollista on kokonaan väärin. (Hän myhäilee miettiväisenä hetken.) Minun mielestäni on asia tällä tavalla — jos mies on mies, ei hän ole ilkeä ja epäkunniallinen. Hän ei tahallaan tee mitään vääryyttä, eikä vahingoita toisen ihmisen elämää. Mies ei voi olla sukupuoliasioissa enempiin raakalalain kuin hän on nyrikkensä käyttämisessä. Se on aina ollut minun sääntöni.

Neiti P. — On ollut sinun sääntösi? Sinä tarkoitat, että sinä, vielä lapsi — (epäroli).

Paul (Tullen avuksi) — Kyllä. Mutta harvoita jo sanoin, en ole koskaan ollut ilkeä niissä asioissa. Minulla ei ole mitään katumista.

Neiti P. Hellästi! — Paul sinä et näytä — todellakin, en olisi osannut ajatella sinusta minkään sellaisen yhteydessä.

Paul (Kovin lapsellisen ja vlatoman näköisenä) — Mutta jos olisin ollut ilkeä ja epäkunniallinen, niin luulen, että sen voisi nähdä kasvotani. Olen varma, että tunnossani häpeäisin ja myös näyttäisin siltä.

Neiti P. — Mutta, Paul, en todellakaan ymmärrä mitä sinä oikeastaan tarkoitat sillä — ettei ole ilkeä eikä epäkunniallinen?

Paul (Mennen takaisin pöytänsä luo ja istuutuen) — Ja minä en tiedä josko haluan sellistä. (Katsellee ja järjestää paperit pöydällä.) Yhtäkaikki, ehkä olette oikeassa. Ehkä on parempi elää vaan tapojen mukaan. Miksikä pitäisi minun valvata itseäni työntäkiä, joka mahdollisesti ei ole sen arvoinen? Miksikä saattaisiin itseni huonoon vailoon? Olen jo mahdollisesti menettänyt kalkan ihmisarvoni teidän silmissänne. Puoli tuntia sitten piditte minua vielä kunnan miehenä. Soitan ylös asoimistoihmistöön ja sanon heille, etten halua vuokrata sitä asuntoa. (Kääntyy ottamaan telefoonin.)

Neiti P. — Eikö tyttöllä ole ke-

HALUTAAN TIETÄÄ.

Haluan tietää, missä on mieheni Kalle Kangas, kotoisin Ala-Härmästä. Hän jätti sairaan vaimonsa, ilman rahaa, Kenoshaan, Wis. 1919 kesäkuun 14 päivä. Hän oli sanonut rakastetulleen, Mrs. R—karille, että olen ruma ja vanha. Siitä huolimatta oli hän kanssani yhdeksän vuotta. Viisas härmäläinen sai palkkion, kuin pelastin hänet kaikesta. Musta käärme kiemurteli illoin, aamuin mieheni ympärillä... Eikä miehellä näy olevan sydäntä, hän voi raadella naista kuinka pahoin tahaansa... Pyydän tovereita ilmoittamaan mieheni olinpaikan palkintoa vastaan. Menen ensi kuun lopulla pois tästä maasta. Osote: Mrs. Amanda Kangas, 300 Charles St., Fitchburg, Mass.

tään omaisia eikä ystäviä?

Paul Ei ainoatakaan sielua. Miksi?

Neiti P. — Oh, ei miksiäkään (Alkaa kiihkeesti kirjottaa koneella) Se ei ole minun asiani mitä sinä teet. Olet kyllin vanha päättämään itse asioitasi. Minun piti vaan sanoa, että tämä on lauantai-iltapäivä, kuten tiedät, eikä meidän olisi pakko olla työssä lainkaan. Mr. Pratt sanoi, ettei hän tule enään konttorin tänään ja että me voimme lähteä heti kun saamme työme tehdäkseen. Minulla on vielä vähän. Älä sinä viivy täällä, jos olet jo töistäsi pääsyt; ehkä sinulla on asloita muualla.

Paul (Hymyillen merkittävästi) — No, jos te luvan annatte niin minä lähdän. Minulla on pari asiaa toimittavana.

(Neiti P. jatkaa ahkerasti kirjo-

tuskoneen naputusta. Paul ottaa hatunsa ja menee ovelle).

Paul — Hyvää yötä, neiti Primrose!

Neiti P. (Katsomatta ylös työstään) — Hyvää yötä Paul! (Paul menee ulos)

(Neiti P. kirjottaa hetken aikaa ahkerasti, ja sitten vetänee valmistuneen kirjeen koneesta rivakasti. Ottaa kynän hiuksistaan ja panee sen pöytälaatikkoon. Samasta laatikosta hän ottaa pienen kuvastimen ja kasvopuuteria rasun ja käyttää niitä tavalliseen tapaan. Sen tehtyään katsahtaa vielä kerran kuvastimeen.)

Neiti P. (Hellällä äänellä itseksensä) — Se onnellinen tyttö! (Erisippu laskee.)

Rahanlähettäjille!

Kansalaisillemme maksamme dollareista Suomen Pankin virallisen myyntikursin. Kursin muuttuessa Suomessa se meille ilmoitetaan sähkösanomalla. Näin saatte dollareistanne

KORKEIMMAN HINNAN.

Yllämainittua tapaa seuraten me maksoimme dollarista

Smk. **23.20** | Smk. **23.80**
Heinäk. 1 p. | Heinäk. 2 p.

Lähetykskustannukset 25 senttiä postitse, \$3.50 sähköitse.

Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta r. l.
ainoa asiamiehemme Suomessa, vastaan kauttamme lähetetyistä rahoista.

HELANDER & NEKTON

PRIVATE BANKERS,

Woolworth Bldg., Room 1104. 233 Broadway, New York City.